

Vårt Laxå

EN TIDNING FÖR DIG SOM BOR I LAXÅ KOMMUN #1/2013

**Glaskonst växer
ur djupa rötter**

Sidorna 4-5

**Bättre miljö med
sju gröna punkter**

Sidan 9

Satsa mer på små kommuner

Kommunens framtida möjligheter till överlevnad beror i hög grad på vilket ansvar staten tar för landsbygdsutvecklingen. Hittills har regeringar – oavsett partifärg – misslyckats med det.

Dagens skatteutjämnings-system ger inte små kommuner med vikande befolkningsunderlag rätt möjligheter att överleva. När skolan styrdes av staten finansierades alla kommuner under en period via en basresurs för att verksamheten skulle garanteras. Ett liknande system borde införas för alla kommuner.

I dag tvingas små kommuner centralisera för att överleva på de pengar man får från staten. Det innebär starka spänningar mellan huvudorten och de mindre orterna och så har det, tyvärr, blivit även i vår kommun.

Det finns också en ljusare bild. 2012 innebar att alla verksamheter och nästan alla bolag i kommunen gick med överskott. Samtidigt aviseras möjligheter till ett rättvisare skatteutjämnings-system. Andra ljusglimtar är alla kreativa och entusiastiska människor som bor och verkar i vår kommun. I det här numret av Vårt Laxå berättar vi om några.

När nästa nummer kommer ut har jag gått i pension. Jag vill därför tacka alla fantastiska invånare som jag träffat under åren och som varit ett stort stöd i ett utmanande arbete.

Ronny Johansson
kommunchef
Laxå kommun

Omorganisation i sikte

Laxå kommun måste spara pengar. Det är bakgrunden till den omorganisation som nu förbereds.

– Den rör både administration och kommunledning, säger Ronny Johansson, kommunchef.

Personalchef Anna Bogren har gjort en total översyn där alla funktioner, tjänster och processer skärskådats.

Hon har också lämnat förslag hur ledning och administration i kommunen kan organiseras om och som sparar pengar.

– Vi har även utrett bolagsorganisationen och kommit med ett underlag som presenterades vid kommunstyrelsemötet den 25 april, säger Ronny Johansson.

Omorganisationen av Laxå kommun är ingen politisk fråga. Det är ett uppdrag som kommunchefen fått av kommunstyrelsen att genomföra.

– Det känns bra att vi snart är framme vid ett förslag som baseras på en genomgripande utredning. Vi räknar med att spara en del, även om det

finns en smärtgräns för att inte kommuninvånarnas rätt till service ska äventyras. Laxå är en liten kommun men har samma lagliga ansvar gentemot sina invånare som stora kommuner.

De besparingar som omorganisationen beräknas ge får liten effekt i år. Genomslaget kommer 2014.

– Vi avser att informera kring detta vid det allmänna mötet om ekonomin på Casselgården den 29 maj, säger Ronny Johansson.

Laxå kommuns åtgärdslista

Påbörjat Klart

☒	☒	Laxå Resecentrum
☒	☒	Fritidspendling mellan Örebro och Laxå på kvällstid och helger.
☒	☐	Ny bro över Svartån i Hasselfors
☒	☒	Införa ett informationsblad, 2 nr. per år till samtliga hushåll och företag
☒	☒	Ny infart till Laxå Centrum, samt nya parkeringar
☒	☒	Färdigställa Ramundeboda Convent i samarbete med Länsstyrelsen
☒	☒	Ny omlastningsterminal, Laxåterminalen
☒	☒	Flaggor utmed Röforsvägen mellan E 20 och centrum
☒	☒	Ny turistbyrå vid Laxå resecentrum
☒	☐	Byte till ny energibesparande gatubelysning
☒	☐	Nya sjönära boendemiljöer
☒	☐	Cirkulationsplats E 20, klart hösten 2013
☒	☐	Etablering von Boijområdet
☒	☐	Nya tomter Saltängsområdet (detaljplanearbete pågår)
☒	☐	Cykelväg Finnerödja – Laxå, klart hösten 2013

LAXÅ
KOMMUN

2013-04-18

www.laxa.se

Förstasidesbilden:

Glaskonstnären Jeanette Håkansson är en av Häggebodas starka kvinnor genom drygt 300 år. Nu öppnar hon sin verkstad i Tived för allmänheten att se hennes tillverkning av bruks- och konstglas.

Vårt Laxå

Tidning utgiven av Laxå kommun

Ansvarig utgivare: Ronny Johansson.

Redaktionskommitté: Ronny Johansson, Mats Fransson, Linda Lindén, Marianne Fall.

Produktion: Axelsson & Jansson Media AB, text och foto, Damedia Örebro-Sweden, layout och redigering.

Tryck: Laxå Tryckeri.

Kontakt: Laxå kommun, Postgatan 2-4, 695 80 Laxå, tel: 0584-47 31 00, hemsida: www.laxa.se
Nästa nummer utkommer i slutet av oktober.

LAXÅ
KOMMUN

VÅRT LAXÅ #1/2013

Med LaxåTur och hjälp kan Aina bo kvar hemma

I 90 år har Aina Forsman bott i Lassåna kvarn, så vackert vid den porlande Laxån. Hon flyttade dit som tvååring med sina föräldrar mjölnaren Friden Jakobsson och hans Agnes. Tack vare en obändig vilja, gott humör, LaxåTuren, larmet om halsen, kommunens servicelag och städhjälp klarar hon av att bo kvar trots sin höga ålder.

– Jag sköter mitt, åker med LaxåTuren och handlar en gång i veckan och lagar min egen mat hemma. Jag får hjälp av servicelaget med snöskottningen vintertid och gräsklippningen sommartid. Dessutom hjälper de mig med plantering och rensning. Var tredje vecka kommer personal från kommunen och städar och två gånger per år har jag storrengöring. Men då kommer det en städfirma och de tvättar också fönstren.

Aina Forsman är tacksam för kommunens service och tycker att den fungerar bra. Larmet om halsen har hon ännu inte behövt använda så ofta.

– Jag är inte av den sorten som är åjäschlig! Jag trycker inte på knappen för skojs skull, bara om jag är alldeles tvungen.

Det var hon en dag före påsk. Då larmade hon och då kom hemtjänsten och hjälpte till. Livet har haft sina skiften med sorger och glädjeämnen, med nära och kära som hon vårdat och som avlidit, med arbete och slit, skratt och gråt.

Aina gifte sig med Thure Forsman som tog över kvarnen efter svärfar. Men tiden gick

Våren dröjer vid Lassåna kvarn, men snart ser Aina Forsman lökarna titta upp vid väggen mot stallet, där bönderna förr ställde in sina hästar när de kom till kvarnen för att mala säd.

ifrån Lassåna kvarn och de två började arbeta på Stellana.

– Först städade jag på kontoret, därefter började jag arbeta ute i fabriken.

Det var en slitig period för Aina som dessutom länge hade två äldre boende i hushållet, mormor och pappan, som krävde sitt och så hemmets skötsel.

– Då var det mycket att göra ett tag, men jag har aldrig varit rädd för att arbeta!

Det är klart att Aina Forsman tänker på hur det ska bli framöver.

– Det är inte säkert att jag orkar bo kvar. Men vart ska jag flytta? Jag är ju van vid att ha det fritt och självständigt och egentligen vill jag bo i en egen lägenhet så länge jag klarar mig själv.

Framtiden får utvisa hur det blir. Än så länge går det bra med den service som står till buds.

– Jag vill säga i ärlighetens namn att Laxå kommun har ställt upp särdeles bra för de gamla!

LaxåTuren är till för alla

⇨ LaxåTuren är en närtrafiklinje, öppen för alla. Beställs dagen innan resan före klockan 16.00 på telefon 0771-47 47 19.

Turerna går från olika delar av Laxå kommun och kostar 20 kronor för enkel resa, kontant betalning:

- Laxå–Röfors alla vardagar 10.30–12.15
- Hasselfors måndag och torsdag, från Hasselfors till Laxå 9.30–10.15
- Laxå–Hasselfors 12.30
- Finnerödja tisdag och fredag, från Finnerödja till Laxå 9.30–10.15, från Laxå 12.30
- Tiveden onsdag, från Tiveden till Laxå 9.30–10.15, från Laxå till Tiveden 12.30.

Snöröjning och gräsklippning

⇨ Servicelaget, som ingår i kommunens arbetsmarknadsenhet, hjälper pensionärer och funktionshindrade i Laxå kommun med snöröjning och trädgårdsarbeten.

Tjänsten beställs på 070-362 69 76.

Fixare hjälper med gardiner och lysrör

⇨ Fixartjänsten servar med göromål av enklare slag till pensionärer och funktionshindrade.

Fixarna hjälper till med att sätta upp gardiner, byta glödlampor, lysrör och hänga upp tavlor med mera.

Arbetet får ta högst en timme per gång.

Ring 070-362 69 76.

Tryggt med larm för de äldre

⇨ Med trygghetslarm ökar möjligheterna för äldre att bo kvar hemma. Det beviljas alla över 75 år utan behovsprövning och kopplas till telefonen.

Avgift för den som enbart har trygghetslarm är högst 200 kronor per månad.

Grundlig process för ny översiktsplan

Hur ser framtiden ut i Laxå? Hur ska mark och vatten användas? Var ska det byggas?

Det är frågor som hanteras i kommunens översiktsplan, ett strategiskt dokument, som inte är juridiskt bindande, men som visar en inriktning för år framöver.

Nu revideras den planen för Laxå kommun.

– Den nuvarande antogs av kommunfullmäktige i november 2008, nu ska vi göra den mer aktuell, säger Kenneth Berglund, projektledare och samhällsbyggnadsstrateg vid Sydärkes byggförvaltning, den gemensamma organisationen för plan- och byggfrågor i sydärkeskommunerna Laxå, Askersund och Lekeberg.

Planarbetet sker i en grundlig demokratisk process. Upptaktsmöten har skett på tjänstemannanivå och nu planeras hur allmänheten ska

kunna höra av sig med tankar och idéer i ett tidigt skede av processen, eventuellt genom en kolumn på hemsidan.

Därefter sker samråd under minst två månader. Samrådsmöten hålls på några platser i kommunen. Samtidigt anslås planförslaget på olika platser och finns tillgängligt på hemsidan.

Synpunkterna och förslagen bearbetas i nästa fas och sammanställs i en samrådsredogörelse, därefter ställs ett förslag ut. Reaktionen och synpunkter på utställningsförslaget inhämtas och bearbetas och utmynnar i ett utställningsutlåtande som följer med antagandehandlingen.

Antagandet av översiktsplanen sker via ett kommunfullmäktigebeslut och kungörelse sker i den lokala tidningen.

– Den preliminära tidplanen är att den ska antas i kommunfullmäktige efter sommaren 2014.

Kenneth Berglund, samhällsbyggnadsstrateg, vill nu veta hur kommuninvånarna vill ha sin översiktsplan.

Jeanette Håkansson har inrett sin verkstad med egen ugn i sin far Artur

Naturen och årstidens växlingar inspirerar när nya konstverk skapas.

Både konstglas och bruksföremål finns på hyllorna i konstnärateljén i Häggeboda.

Rejält rotad glaskonstnär i Häggeboda

De starka kvinnorna på Häggeboda gård är ett begrepp. Ända sedan Kerstin Esbjörnsdotters dagar på 1680-talet har den anrika gården i Tived bebotts av driftiga och stridbara kvinnor.

Glaskonstnären Jeanette Håkansson är den 13:e generationen på gården som gått i släkten på fäderne och moderne sedan slutet av 1500-talet. 2010 flyttade hon hit från Mariestad för att på allvar ägna sig åt sitt konstnärskap.

I sin far Artur Johanssons verkstad har hon inrett sin ateljé och installerat en ugn.

Det krävs betydlig styrka för att lyckas förverkliga en dröm, den om att skapa i glas.

– Jag är socionom i botten och började intressera mig för glas för tio år sedan. Jag gick kurser hos glaskonstnären Ann Lönn i Mariestad. Jag fångades mer och mer av glaset, köpte in mig i en delad ugn för att till sist fatta beslutet att helt sadla om, flytta till Häggeboda, där jag tillbringat många somrar, och ägna mig åt att vara glaskonstnär på heltid.

Tillsammans med sin man Fredrik har hon byggt upp verkstaden där pappan hade kopparslageri.

– Det är otroligt berikande! Jag arbetar med fusingteknik där glaset smälts samman med olika färger och metaller. Det är så spännande att sätta glaset i ugnen när man prövar

en ny färg eller metall. Ur den kan det komma ett föremål som ser ut på ett annat sätt än man tänkt sig.

Jeanette Håkansson gör både konst- och bruksföremål och välkomnar besökare in i sin verkstad. Under turist-säsongen blir besöken täta.

Det är naturen, närheten till sjön Unden och årstiderna som inspirerar till skapande.

– Jag vill det enkla och naturliga och önskar förmedla känslor av ursprung, bas och livsvillkor i mitt glas.

Jeanette Håkansson har deltagit i utställningar i Vadstena och på olika platser i Vätternbygden. Senast hade hon en utställning på Galleri 19 i Örebro.

Att bo på Häggeboda som den 13:e generationen i rad ger förstås en speciell känsla.

– Att ta över en släktgård innebär att man tar över mycket saker i en enda röra. Men det innebär också stolthet och en känsla av ansvar att förvalta.

Flytten till Tived har också inneburit att Håkanssons blivit aktiva i bygden.

– Tiveden är Sveriges sydligaste vildmark, men här finns mycket kreativitet och lust att skapa nytt. Här verkar det hända mer än i Laxå!

FAKTA

Den 11 maj är det öppen verkstad i Häggeboda. Då visar Jeanette Håkansson sin glaskonst och systerarna Vivica Bjelkholt och Tina Johansson sina akvareller.

Folkomröstningen blev billigare

⇒ Den första folkomröstningen i Laxå kommuns historia blev billigare än beräknade 415 000 kronor, nämligen 320 000 kronor. Största kostnaden är löner för tjänstemän och ersättning till valförrättare och valnämnd.

2 009 personer röstade vilket är 44 procent av de röstberättigade. Resultatet blev 1 433 nej till flytt av skolelever in till centralorten Laxå. 541 svarade ja.

Kommunfullmäktige behandlade folkomröstningsresultatet den 10 april och återremitterade frågan till förvaltningen för närmare utredning av de ekonomiska konsekvenserna.

Frågan tas upp igen vid nästa kommunfullmäktigesammanträde den 15 maj.

Hurra för en 90-åring!

⇒ Laxå IF jubilerar. Redan har en jubileumsutställning visats på biblioteket i Laxå under våren. Nu fortsätter planeringen för högtidsdagen den 26 oktober. Då firas stort födelsedagskalas med deltagande representanter för Svenska fotbollförbundet och Örebro läns fotbollförbund. Laxå IF:s stora idrott är fotboll. Men klubben har genom åren medverkat till att det finns fler specialföreningar i kommunen inom bland annat cykelsport, bandy, skridsko, friidrott och orientering. Klubben har en bred ungdomsverksamhet.

Första spadtaget i Laxå-rondellen

⇒ Trafikverket bygger nu rondellen vid korsningen E20–Röforsvägen. Det första spadtaget tas den 14 maj kl 14 och sedan drar de efterlängtnade arbetena i gång. Rondellen kostar 13 miljoner kronor. Kostnaderna fördelas med 10 miljoner ur statliga medel och 3 miljoner ur regionala medel.

Johanssons verkstad.

Jeanette Håkansson är den 13:e generationen på gården som brukats i släkten sedan slutet av 1500-talet.

Setra i Hasselfors sågar 270 000 kubikmeter timmer varje år.

Några tusen plankor och Maria Granath, platschef på Setra i Hasselfors.

Plankor, bräder och Maria

Skillnaden på plank och bräder?

Ja, det vet numera Maria Granath, platschef på Setra i Hasselfors. Med en bakgrund i metallindustrin, Ovako i Hällefors, var inte det så självklart att kunna redogöra för vad en plank är i jämförelse med en bräda när hon anställdes som chef för 100 anställda i Hasselfors för drygt ett halvår sedan.

– Produktion är produktion oavsett om man tillverkar chokladbollar eller virke. Något ska in och något ska ut, det är olika processer som ska fungera och flaskhalsar och störningsmoment som ska elimineras, säger Maria Granath.

Det är inte främst materialkunskapen som är det viktigaste för en chef på sågverket i Hasselfors, det är att vara på plats, vara lyhörd, kunna fatta beslut och kunna ändra på beslut som var fel.

Maria Granaths uppgift är att minska kostnader och öka intäkter.

– Jag har resultatansvar och sågverket har brottats med förluster. Men jag ser en enorm potential här att vi ska börja tjäna pengar.

Kvinnorna i sågverksindustrin är få. På Setra i Hasselfors är 16 procent kvinnor. De kvinnliga cheferna är än mer sällsynta. Maria Granath har en kvinnlig kollega bland platscheferna i koncernen. En ny chef kan ha sina problem att brottas med, är man dess-

utom kvinna i en mansdominerad industri, och ung, 35 år, hur går det då?

– Det går bra. Jag är den jag är. Av gammal hävd är det mycket män i sågverksindustrin men jag har inte behandlats annorlunda för att jag är kvinna, varken när jag var produktionschef på Ovako i sju år, eller här.

Maria Granath har nyanställt nio personer sedan hon började.

– Jag har också börjat arbeta med att skapa struktur i produktionen vad gäller ordning och reda. Här ligger sågverksindustrin en bit efter till exempel verkstadsindustrin. Med ordning och reda tjänas både tid och pengar.

Maria Granath är född och uppvuxen i grannkommunen Lekeberg. Hon gick i skolan i Fjugesta, fortsatte på Rudbecksskolan i Örebro och utbildade sig vidare på Luleå tekniska universitet.

– Jag gillade matte och när jag väl hittat den språknyckeln så blev det roligt med både fysik och kemi.

Hon tog sin civilingenjörsexamen 2003 och gillar att driva processer framåt.

– Att jobba i svensk basindustri är både hippt och ballt. Utan basindustrin stannar Sverige.

Och hur var det med plankorna?

– Det är det virke som sågas ur timmerstockens centrum, bräderna sågas utanför dem, mot stockens yta.

Hela tillverkningsprocessen kameraövervakas från ett kontrollrum.

Det händer på Hasselgården

Eldsjälen Ivan Persson i Hasselfors sätter upp en affisch på dörren till Hasselgården. Dags för vårens tipspromenader! Äntligen, efter en lång vinter!

Redan har han och styrelsen i Hasselfors byalag dragit upp riktlinjerna för både Mopedens dag, Hasselforskalas och nationaldagsfrände. Som ansvarig utgivare för tidningen Hasselbladet har han även meddelat sina läsare att Trafikverket tagit tillbaka det tidigare beslutet om ny bro över Svartån. Medel finns inte tillgängliga.

I Hasselgården har byalaget, där Ivan Persson är ordförande, sin bas och expedition.

– Vi bildade byalaget 1996 och köpte gården av IOGT 1997, säger Ivan Persson. Bergvärme skaffade vi 1998.

Byalaget har nära 400 medlemmar och verksamheten i gården är ganska omfattande. Här finns en stor fritidslokal för barn och ungdomar som drivs på ideell basis två kvällar i veckan. Här ordnas studiecirkel, möten och danser och här visas film. Affischerna på väggen i

stora salen berättar om repertoaren, både vuxen- och barnfilm, som körts sedan biografen invigdes 1951. Fåtoljerna i salongen är de ursprungliga, fullt användbara, liksom biljettkuren och godisdisken i foajén.

Värre är det med tekniken som utvecklingen rusat ifrån. Det innebär bekymmer för filmvisningen. I den stora projektorn kan man bara köra 35-millimetersfilm och den är snart ett minne blott. Nu är det digitalt som gäller.

– Det går knappt att få tag i filmer i det gamla formatet. Det här är ett bekymmer, inte bara för oss utan även för Röfors Folkets hus och Bergfästet. Att skaffa en ny digital utrustning har vi inte råd med.

Men byalaget har funnit på råd och i stället köpt in en projektor som installerats i taket.

– Nu kan vi köra dvd-filmer. Det innebär att ingen öppen filmvisning är tillåten men vi får visa för medlemmar eller bilda en filmklubb.

– Vi har haft en del bakslag i byn, men vi fortsätter kämpa! Nu för förskola, bibliotek och ändamålsenliga lokaler.

Vårens aktiviteter kör i gång. Ivan Persson bjuder in till tipspromenad.

Tekniken har sprungit ifrån den stora 35-millimetersprojektorn från 1951.

Bänkarna från 1951 är intakta och filmrepertoaren genom åren dokumenterad på väggarna i den stora salen.

Snart dags för dragspel – Ronny slutar som kommunchef

Efter dryga sex år på kommunchefsstolen i Laxå avgår Ronny Johansson med pension den 27 september.

– Det har varit stimulerande och omtumlande år! Att vara kommunchef är som att balansera på en lina som många håller i, med förväntan från politiken, medborgarna, personalen, näringslivet och de regionala organisationerna.

Ronny Johansson förnekar inte att det varit svårt med de nedskärningar som kommu-

nen tvingats till och fortfarande måste hantera.

– Vi har stramat åt och det påverkar människor. Ett minskat befolkningsunderlag kräver sina åtgärder.

Trots detta har det under perioden hänt positiva saker i kommunen.

Snart hinner kommunchefen Ronny Johansson ta fram dragspelet.

– Resecentrum, och allt som hör ihop med det är ett glädjämne! Här har vi äntligen en mötesplats som fungerar och som underlättar pendling, ett ansiktslyft gentemot besökare och pendlare.

LaxåTuren och Nattaxi är också resemöjligheter för kommuninvånarna som slagit väl ut.

– Liksom utgivningen av Vårt Laxå!

Regionalt har Ronny Johansson tagit initiativ till en satsning på elever i regionen och en

skärpning av kunskapsmålen.

En positiv revisorsrapport om styrning och internkontroll fick Ronny Johansson i sin hand för en tid sedan. Det värmdes.

– Vi har fått mer struktur och bättre styrning av ekonomin.

Som pensionär ska Ronny Johansson ägna sig åt att bara vara, i skogen, på sjön eller i musikens värld.

– Jag spelar dragspel, men ska lära mig att hantera elbas! Kanske startar jag eget som konsult inom offentlig sektor. Om jag får lust.

Två biljardfantaster, Lennart och Robert Haag startade biljardkötillverkning i Davidstorpsskola. Nu serverar de Sveriges 500 aktiva biljardspelare med reparation och tillverkning av biljardkøer.

Haags i Davidstorp kan

En nerlagd skola i skogen kan rymma den mest exklusiva verksamhet. Kan man tro att Sveriges biljardspelare vänder sig till Davidstorp i Tived för att köpa det viktigaste av allt för sin spelpassion, biljardkøen? Så är det!

I Davidstorpsskola i Tived ligger Sveriges enda officiella tillverkare av biljardkøer!

Expertisen inom detta speciella område finns hos far och son Haag, Lennart och Robert.

– Efter att ha hjälpt pappa från och till med att klä om biljardbord, reparera och tillverka køer, startade jag firman Haag Cues 2007, säger Robert Haag, som liksom sin far, är en hängiven biljardfantast.

De två är nyss hemkomna från Sveriges största biljardtävling i Gävle, Interpool open 2013, där 181 deltagare från 12 nationer träffades för att göra upp om mästerskapet. Därför ligger det en rad biljardkøer upplagda på biljardbordet i verkstaden, køer som Haags

fått med sig hem från de deltagande spelarna för reparation och översyn.

Det är vackra objekt som vilar på den gröna duken. Var och en av dem med sin individuella skönhet, mörka, blonda, en del dekorerade med inlägg av ebenholts och pärlemor.

Biljardkøen är en följeslagare genom spelarens hela liv och varje spelare har sina speciella krav och utpräglade smak.

Att tillverka en biljardkø är inget hafsverk utan ett noggrant bygge från början till

slut och som sker efter specialbeställningar.

– Vi går helt efter spelarens egna önskemål vad gäller vikt, balans, form och materialval. Kvaliteten är ytterst viktig, inga kompromisser är tillåtna.

Det tar ett år att tillverka en biljardkø. Køen består av två delar, en fram- och en bakdel. Mellan behandlingarna ska delarna hänga på tork och vila tills alla inneboende spänningar lagt sig och det är dags för nästa insats i svarven.

Råämnet till kön består av en käpp som är sammanfogad av mellan 25–40 bitar.

Ett minutiöst noggrant arbete vid svarven krävs när en ny biljardkö ska tillverkas.

köer

Materialet är olika träslag: sockerlön, svartek, gullregn, masurbjörk, som sågats isär i 25–40 olika bitar och där- efter limmats ihop till ett rå- ämne.

– Vi tillverkar fyra–fem köer per år. Merparten av det vi gör är reparationer.

För Haags exklusiva verksamhet är läget i Tivedsskogen central.

– Vi har nära till vårt rå- material och ligger samtidigt bra till mitt i Sverige. Vi har bara en kvart ut till E 20, säger Robert Haag.

Grön påse för matavfall

Under våren 2014 ska hushållen i Laxå kommun börja sortera ut sitt matavfall. Särskilda gröna påsar kommer att delas ut till alla hushåll.

I de gröna påsarna slängs bara matavfall. När påsen är full knyts den med en dubbelknut och slängs sedan i den vanliga soptunnan tillsammans med de andra hushållssoporna. Sopkärlet töms sedan som

vanligt och de gröna påsarna körs, tillsammans med de andra soporna, till samma anläggning som nu. Men i stället för att gå direkt till förbränningsugnen passerar soporna först en optiskt sorteringsanläggning. I den sorteras de gröna påsarna ut och matavfallet förs till en biogasanläggning där matavfallet blir till biogas och biogödsel.

– **Den stora fördelen** med gröna påsen jämfört med sys-

Gröna påsen delas ut gratis i början av 2014. Clara Ericson på Laxå Vatten visar hur påsen ska knytras.

temet med bruna tunnor och papperspåsar är att vi slipper kostnaden för inköp och hantering av extra sopkärl, säger Clara Ericson, informationsansvarig på Laxå Vatten.

Nya mål för en bättre miljö

År 2020 ska det inte finnas något farligt avfall alls i hushållssoporna i Laxå kommun. Det är ett av målen i den nya avfallsplanen som kommunfullmäktige antagit.

Avfallsplanen är det dokument som beskriver hur kommunen vill arbeta med avfallshanteringen.

– Det är kul att politikerna har valt att gå ifrån den ganska låga ambitionsnivån som var i den tidigare avfallsplanen från 2009, säger Clara Ericson, informationsansvarig på Laxå Vatten.

– Målen i den nya avfallsplanen ligger på en lika hög, och i vissa fall till och med högre, ambitionsnivå än de nationella miljö kvalitetsmålen. Genom ett aktivt miljöarbete kan Laxå bli en kommun som ligger i framkant när det gäller de viktiga miljöfrågorna.

I den nya avfallsplanen finns sju mål för år 2020 angivna (se faktaruta nedan).

Till målen finns olika aktiviteter kopplade som ska bidra till att målen nås.

– Målen nås framför allt genom mer och bättre information. I statistiken för 2012

kan vi se att den information vi gick ut med under förra året gav resultat. Mer farligt avfall har lämnats in till ÅVC Mossjön, och alltså inte slängts i hushållssoporna. Och totalt har mängden hushållsavfall minskat. Vi är redan på väg åt rätt håll, konstaterar Clara Ericson.

Några andra exempel på aktiviteter som ska bidra till att målen nås är en ny, miljöstyrd avfallstaxa, ett förbättrat system för insamling av farligt avfall och införandet av gröna påsen.

Hela avfallsplanen finns att läsa på www.laxavatten.se

FAKTA

Den nya avfallsplanens sju mål:

- Minst 95% av tillfrågade hushåll vet hur man skiljer på olika typer av avfall och vet hur och var avfallet kan lämnas in till återvinning.
- Minst 90% av hushållen är generellt nöjda med avfallshanteringen i kommunen.

- Det ska inte finnas något farligt avfall, inklusive el- och elektronikavfall, alls i hushållssoporna.
- Den totala mängden hushållsavfall/invånare är mindre jämfört med 2012.
- Det finns högst 15% förpacknings- och tidningsmaterial i hushållssoporna.

- Det utsorterade matavfallet är av mycket god kvalitet och innehåller endast 100% matavfall.
- Minst 85% av matavfallet som uppstår hos hushållen i Laxå kommun sorteras ut och behandlas biologisk så att växtnäring och energi tas tillvara.

Åter dags för ekonomimöte

⇒ Informationsmötena om ekonomin är populära. Många kommuninvånare har kommit för att få veta mer och ställa frågor till Laxå kommuns ledande tjänstemän.

Två möten har hittills ägt rum och nu är det dags igen. Den 29 maj välkomnas allmänheten till Casselgården kl 18 för att få veta mer om kvalitetsuppföljning och dagsläget i den kommunala ekonomin.

Populärt åka nattaxi från Örebro

⇒ Fler och fler får upp ögonen för nattaxin Örebro-Laxå. Antalet resande ökar stadigt. I mars förra året åkte 72 personer. Siffran för samma månad i år är 91.

Det är speciellt ungdomar som utnyttjar den kommunalt subventionerade nattaxin som går fredagar och lördagar kl 23 och 01.30 från Resecentrum i Örebro och kostar 80 kronor enkel resa.

Du missar väl inte Finnerödjafesten?

⇒ Reservera den 15 juni för Finnerödjafesten! Då anordnar ortsborna den årliga begivenheten, efterföljaren till Jordgubbsfesten, och som drog i gång 2010.

– Det blir fria aktiviteter, som hoppborg, ponnyridning, elbilar, studsmatta och ansiktsmålning, mellan 10 och 16, säger Therese Ekshagen, aktiv i Finnerödja festfixare.

Lokala förmågor framträder i Vem vet mest-tävling. På kvällen blir det dans och musik med trubadurerna med Jonny & Andreas.

Att konstruera ett korsord tar en-två dagar. Anette Nilsson arbetar för 20 tidningar, till exempel Land, där hon gör barnkrysset.

Kors, vad kryss i Tiveden!

Det går lika bra att göra korsord i Bråten, Tiveden, som i Stockholm.

Ja, bättre!

– Här är det jätteskönt, lugnt! Ingen trafik, frisk luft och tranorna går på gräsmattorna!

Göran Bergquist och kollegan, sambon Anette Nilsson gjorde slag i saken och flyttade hit för fem år sedan. De ångrar sig inte. För Finnerödjaboridiga Anette innebar flytten något av en hemkomst. Göran, som är född och uppvuxen i Stockholm, förverkligade en dröm som han alltid haft: den att vilja bo på landet!

Båda är korsordskonstruktörer med var sin firma, Anette Nilssons Bildrutan och Göran Bergquists Kryssmakaren. De arbetar från var sin våning i det gamla röda huset. De använder sig av senaste teknik och har lika snabb internetkommunikation som i storstaden, i Bråten med omnejd finns fiber!

De arbetar för Europapress och Bull's presstjänst som le-

vererar korsord och tecknade serier till svenska medier.

– Vi jobbar på kontrakt och har ungefär 20 dagstidningar var, säger Anette Nilsson, som både gör kryss för vuxna och barn.

Det tar en-två dagar att göra ett kryss som ofta även förses med egna bilder. Båda fotograferar och Anette Nilsson gör också egna illustrationer. Hon är vid sidan av kryss-tillverkningen även konstnär.

– Jag inspireras av trakten, den helt otroliga naturen och kontakten med Tivedens många hantverkare och konstnärer.

För korsordsmakarna Nilsson/Bergquist är läget i Tiveden ganska centralt i Sverige, med 20 minuters bilfärd till E 20 och en halvtimme till tåget i Laxå.

– Men jag drar mig mer och mer för att åka till Stockholm, säger Göran Bergquist. Trängsel och stress kan jag vara utan.

Korsordsmakarna Göran Bergquist och Anette Nilsson arbetar över hela Sverige från Bråten i Tiveden.

Solglasögonen och hojen väntar på Thorsten

Efter 31 år som chef för vård- och social omsorg i Laxå kommun går Thorsten Holgersson i pension. Redan väntar flyttkartongerna på hans kontor i kommunhuset. Dagen före midsommar är sista arbetsdagen.

– Sedan ska jag resa och få mer tid över till fritidshuset vid Alkvettern, båten och motorcykeln!

Han kan vara stolt över det arbete han lagt ner under åren, i varje fall om man ska döma efter den nöjdhetsrankning som Sveriges kommuner och landsting genomför. Här ligger Laxå kommun etta i landet vad gäller trygghet i hemtjänsten och totalt 23:a av 290 kommuner när det gäller äldreomsorgen i stort.

– Det känns naturligtvis bra! Det är många faktorer som

samverkar här. Vi har en fantastisk personal, den lilla kommunens fördelar genom att människor inte är så anonyma för varandra och så en vilja hos kommunpolitikerna att lyssna när vi framfört våra önskemål.

Den svåra uppgiften att klara har varit alla besparingar. Att stängas med ekonomin är något som Thorsten Holgersson inte kommer sakna.

Thorsten Holgerssons arbetsområde har också förändrats genom åren. Ädelreformen innebar att kommunen tog över de sjukvårdande uppgifterna från landstinget.

– Jag tycker att vi klarade den bra, vi kunde avveckla fyrbäddssalarna på vårdhemmen till förmån för egna rum. Det förbättrade omsorgen för de äldre. Jag tror också att de äldre uppskattar att vi lagar maten på varje avdelning.

Det blir solglasögonen på när Thorsten Holgersson kan dra iväg på motorcykeln som nybliven pensionär.

Även individ- och familjeomsorg, ensamkommande flyktingbarn, bostadsanpassning, funktionshinder/LSS, anhörigstöd och kommunpsykiatri ligger på socialchefens bord.

– Nytt här sedan två år är de ensamkommande flyktingbarnen där vi tagit hand om 15 barn med gott resultat, tycker jag, om man tar hänsyn

till de här barnens bakgrund.

Trots att pensionsdagen hägrar är Thorsten Holgersson i färd med att planera för framtiden.

– Vi planerar att tillsammans med en annan aktör skaffa ett eget tvätteri där personer med olika former av arbetshandikapp och funktionshinder kan få sysselsättning.

Laxåhems Ann-Charlotte stöttar och reder ut

Familjen Latifi-Darabi från Teheran promenerar i parken utanför von Boijgatan. Det blåser kalla vårvindar. I Iran skulle det vara sommartemperaturer, men dit längtar inte familjen. De har flytt från sitt hemland.

Här, i Laxåhem, har de bott några månader i väntan på besked om uppehållstillstånd.

Då har de stött på Ann-Charlotte Dahl, halvtidsanställd värdinna för de boende i området.

– Jag ser till att det fungerar

bra för dem som bor här, både för de asylsökande familjerna och de bofasta. Jag förklarar och hjälper till att reda ut problem och missförstånd som kan uppkomma så att det blir trivsamt för alla parter.

Ann-Charlotte Dahl har arbetat på migrationsverket, men är nu halvtidsanställd på Laxåhem sedan den 1 december 2011 då de första familjerna kom. Nu finns 42 familjer i asylboende i Laxåhems lägenheter.

Ann-Charlotte Dahl är van

att kommunicera med olika nationaliteter.

– Jag talar engelska, använder händerna, pratar sakta och försöker ta det pedagogiskt. Då går det bra för det mesta.

Även om missförstånd och konflikter ibland kan uppstå så finns det överlag en stor förståelse hos laxåborna för de flyende människornas skyddsbehov.

– Det är min erfarenhet. Bara man kommunicerar med varandra så går det bra, säger Ann-Charlotte Dahl.

Elham Latifi, Hosnieh Darabi och Azim Darabi från Teheran vet att de kan vända sig Ann-Charlotte Dahl med sina frågor.

FRÅGAN

Vilken är din bästa badplats?

Evelina Elmunen, Laxå:

– Här finns så många sjöar att bada i! När jag vill bada enskilt så är det Lillängsbadet i Teen i Hasselfors som gäller. När jag vill ha mera sällskap så åker jag till kommunalbadet i Västra Laxsjön.

Eyad Almasry, Laxå:

– Jag är flykting från Aleppo i Syrien och har nyligen bosatt mig på von Boijgatan här i Laxå. Jag har hört om att det finns många fina sjöar att bada i och jag ser fram emot sommaren när jag får upptäcka dem.

Anne Karlsson, Laxå:

– Min favoritbadplats är Breviken i Unden. Det är en bra lite avskild badplats med fin sandstrand där det passar för barnbarnen att bada.

Tage Johansson, Sannerud:

– Ullsandsmo i Undens fina vatten är min favoritbadplats!

Birgitta Jinnestrand, Laxå:

– Grytsjön i Tived är mitt favoritställe! Det är ett paradiset och där har jag min sommarstuga!

Se www.laxa.se/kultur & [fritid/badplatser](http://www.laxa.se/fritid/badplatser) för fler tips på fina badplatser i kommunen.

Väverskan vid vägens ände

Färgerna är mjukare i Nohult än i Upplands Väsby. Det märkte vävkonstnären Ingvor Widing när hon med sin man Keith flyttat från storstadens stress till huset i skogen 1992.

– I en stad blir färgerna skarpa, man har liksom kortare tid på sig att uppfatta dem. Här hinner jag ta in mer och då blir det lättare att se nyanser, färgerna får en mildare ton, jag gillar det!

I Ingvor Widings vävstuga tillverkas mattor, plädar, bordstabletter, löpare och dukar. Särskilt plädar är hennes specialitet. Hon gör sin egen design och färgar varp och inslag själv.

– Jag använder växtfärger. Det naturliga blir självklart här.

Fyra vävstolar är i gång i Nohult. En plädväv, en mattväv, en väv för löpare och en för tabletter. Ingvor Widing växlar mellan dem beroende på lust och inspiration.

Man kan tro att det är svårt att nå ut med sina produkter från vägens slut där Nohult ligger. Men inte. Redan efter några hundra meter från avtagsvägen från E 20 ser man

Plädar är något av Ingvor Widings specialitet. De har fått färg från skogen runt Nohult och är extra långa och varma.

Det gäller att vara redo när turisterna hittar till väveriet från E 20.

skylten till höger: Nohults Väv och konsthantverk.

– **Det kommer många** utifrån, från Göteborg och Stockholm och handlar, men folk i trakten är också väldigt flitiga. Ett tag tänkte jag att de stödhandlade för att de tyckte synd om mig här ute i skogen! Men så är det inte, de verkar tycka om mina

grejer och är dessutom mina bästa marknadsförare.

Ingvor Widing gillar Tivedsbornas mentalitet.

– Det här är en hantverks- och jordbruksbygd, där alla kan något och här bor människor som tycker om och uppskattar handens arbete. Folk är öppenhjärtiga och det är inte svårt att lära känna människor.

Flera av Ingvor Widings verk finns i offentliga byggnader. Bland annat har hon vävt både bårtäcke och kormatta till Finnerödja kyrka.

Nu laddar hon för sommaren när kunderna strömmar till i Nohult.

Miljövänlig miljonsatsning vid Laxå Värme

⇒ Nu ersätts fossilt bränsle med förnybart vid Laxå Värme. I början av juni levereras en pelletsspanna som ska ersätta oljepannorna.

– Pannan vi bygger blir ett alternativ för oljan och används när spetsvärme krävs kalla vintrar, säger Lars Toftling, vd vid Laxå Värme. De två pannor som vi redan har eldas med briketter.

Därmed blir andelen bio-

bränslebaserad produktion 11,5 MW.

Vid anläggningen på Maskinvägen byggs nu plåtöverbyggnaden och två nya pellets-silon. Ingen ny skorsten krävs.

Under ett normalår räcker det med biopannorna för att producera värme till Laxås fjärrvärmennät. Det minskar oljeberoendet som de senaste åren varit 3–12 procent av det totala bränslebehovet.

Lars Toftling, vd vid Laxå Värme, går igenom ritningarna för den nya biobränslepannan.

Pannan beräknas tas i drift i slutet av oktober. Totalt omfattar investeringen åtta miljoner kronor.